אמה אל הכתף. אלא השער וקס"ד ז) בגובהה קאמר וה"ה לכל החלר: **משפה מזבח ולמעלה.** למעלה מן המזבח היה גובהן ה' אמות: **משפה סובב ולמעלה.** עד מקום הקרנות ולמטה היתנו ו' אמות וגובה הקרן אמה: **ור' יהודה.** אומר ח) דבריה ככתבן כי גמיר ג"ש דרבוע רבוע ברחבה דגמיר ט) למימר דמתמעטיתו מודד וממזבח דיחזקאל י) וכדלעיל: **ולרבי יהודה.** נהי נמי דדבריה ככתבן הא קא מיתחזי כהן דהא יא) גובהו שלש וקלעים אינן אלא חמש והוא יב) עצמו ג' אמות נמצא ראשו למעלה מן הקלעים: **בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב קידש.** המלך את [תוך החלר] וגו' שהוארכה כל הרצפה לקדשה לשם מזבח וקדושתה בשירי מנחה ובשיר כדאמרי' בשבועות (דף יד.): **מאי קידש.** את תוך החלר: ומשני קדשו לשם עזרה להעמיד בו מזבח אבנים: **בשלמא לר' יוסי.** דאמר של שלמה גדול של משה קטן: **היינו דכתיב קטן.** אמזבח הנחשת והכי קאמר העמיד מזבח אבנים כי מזבח הנחשת קטן יג): **אלא לרבי יהודה.** דאמר כולה רצפה קידש דמזבח יד) שלמה לא יכול להכיל העולה: **מאי קטן.** דכתיב אמזבח הנחשת הא דשלמה גופיה קטן הוה: **הכי קאמר הו'.** ומשום דקאי במקום מזבח הנחשת וחילופו הוא קרי ליה מזבח הנחשת ובדברי הימים (ב ד) קרי ליה הכי בהדיא ויעש (המלך) מזבח נחשת כ' אמה ארכו וכ' אמה רחבו ואמקום המערכה קאי: **במאי קמיפלגי.** ר' יוסי דגמיר רבוע רבוע ממזבח הזהב ורבי יהודה דגמיר לה משל יחזקאל: **לי' מכלי.** מזבח הנחשת והזהב טו) כליס הם: **מודה ר' יהודה בדמים.** דאלע"ג דאמר רבי יהודה כל העזרה מקודשת הני מילי להקטיר חלבים אבל לזריקת דמים לא: **מדם התערובת.** של פסחים מעל הרצפה: **בגינו.** בשבילו: **ובי אלא המזבח אלונו.** והלא כל העזרה כשרה לכך דכתיב טז) במנחה מצות תאכל במקום קדוש (ויקרא ו): **קדש קדשים** יז). בג"ש דקדש קדשים יצפי מהדדי: **משום** ג' בגובהה הוא דכתיב וגם לא גרם אל הכתף דלא קאי אחמש עשרה דכתיב בקרא דההוא לא מיתוקמא אלא ברחבה אלא פירוש הוא כלומר הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שלא יראו עבודה שבידו כדרבי יוסי דאמר מזבח י' אמות והאי דכתיב בקלעים וקומה ה' אמות ומשפת מזבח ולמעלה והאי קרא דמייתי וקומה ברוחב ה' אמות (היינו) כט) להוכיח גובה פתח כ' אמה היינו ל) ההוא דכתיב גבי מסך בסוף ויקהל ומפרש דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החלר לפון ודרום ומערב וכן לגד המזרח [שכמו] לא) שהקלעים היו ט"ו רוחב מימין הפתח וכן משמאל הפתח כמו לב) כן היו גבוהין ט"ו אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברוחב לעומת קלעי החלר פירוש שהמסך כל רוחב כ' היה גבוה ה' אמות משאר קלעי החלר אשתכח המסך גבוה כ' וזו היא אמת לג) גובהו של פתח והיא שיעור בתרא ליתיה אלא לרבנן דהא לרבי יהודה לא מתוקם כלל לד) ואע"ג דקאי התם לשנוי לרבנן ולרבי יהודה שיעור קמא יתייסד לרבי יהודה דשניין פתח סתמא לא איקרי דהכי נמי לא מיתוקם ההוא שיעור כרבי יוסי דהכא אלא כרבי יהודה דפליג עליה והכא בשמעתין גרסי' מה משכן י' אמות אף מזבח י' אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן לה) נמי אל הכתף דלאו קרא מייתי ובברייתא דמלאכת המשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו במילתא דר' יוסי ופירושא בעלמא הוא כלומר הקלעים היו גבוהין ט"ו אמה שלא יראה כהן ועבודה בידו ומה ת"ל ה' אמות משפת מזבח כו' ור"ת מפרש בספר היסר לשמואל עצמו פריך גילף מפתח שער החלר מגא לו) ליה דושחטו פתח אהל מועד אפתח היכל קאי ואי אפשר לומר כן כלל כדמוכחי כמה קראי בפרשת אלה פקודי ובשאר מקומות וקאמר קשה לפירוש ר"ת לז) דפריך מגובה חמש דמאי משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי כיון דנקרא שער כ"ש דאיקרי פתח דפתח קטן משער ועוד גילף מפתח עזרה שנקרא פתח (ביחזקאל מא) והיה גובהו עשרים ו) : **הכי קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת.** תימה דבפ' במה בהמה (שבת דף נה.) אמרינן ויעמוד אצל מזבח הנחשת מזבח הנחשת מי הוה אמר להן הקב"ה התחילו ממקום שאומריס שירה לפני בכלי נחשת ואמאי לא אמר כי הכא וי"ל דהתם מה לו להזכיר מזבח הנחשת כלל: **מודה רבי יהודה בדמים.** תימה מאי קס"ד מעיקרא והא קרן לח) ורבוע יסוד מעבכין ו) [לקמן סב.]: **קדשים קלים מנין.** תימה דלא יליף מהיקשא מזלת התורה מ) : **אתיא מדרשא דרבי יוסי.** תימה טל) ל"ל ג"ש דקדש קדשים מ) ועוד מא) [קדשים קלים] גופה גילף ממעשר וכי תימא מה למעשר שכן טעון וידוי וכסף ולורה בכור יוכיח ועוד דבהאי קרא דמייתי דמקיש מעשר לבכור נמי כתיב חטאת ואשם דתניא בספרי פרשת ראה אנכי בקרבכם ולאנכם אלו חטאות ואשמות וכן בקרא דלא תאכל לאכול בשעריך דריש פרק בתרא דמכות (דף יח.) בקרבך ולאנך אלו חטאות ואשמות:

אמה אל הכתף ומה א) ת"ל ב) ה' ב) אמות משפת מזבח ולמעלה ומה ת"ל ב) ושלש אמות קומתו משפת סובב ולמעלה ור' יהודה כי גמיר גזירה שוה ברחבה הוא דגמיר ולרבי יהודה הא קא מיתחזי כהן נהי דכהן מיתחזי עבודה דבידו לא מיתחזי בשלמא לרבי יהודה היינו דכתיב ג) קידש אלא לרבי יוסי מאי קידש להעמיד בה מזבח בשלמא לרבי יוסי היינו דכתיב ג) קטן אלא לרבי יהודה מאי קטן הכי קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת קטן הוה במאי פליגי מר סבר דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מפנים ומר סבר דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מבנין אמר רבא ד) מודה רבי יהודה בדמים דתניא ה) רבי יהודה אומר כום אחד היה ממלא מדם התערובות ושופכו ו) על גבי מזבח שאם ישפך דמו של אחת מהן נמצא זה מכשירו ואי סלקא דעתך סבר רבי יהודה כולה ז) עזרה מיקדשא הא איתעבידא ליה מצוותיה ודלמא משום ח) דקסבר שפיכה מכח האדם בעינן אם כן נשקליה ונשפיך ליה אדוכתיה ודלמא משום דבעינן מצוה מן המובחר אמר רבי אלעזר ו) א מזבח שנפגם אין אוכלין ט בגינו שירי מנחה שנאמר ו) ואכלוה מצות אצל המזבח וכי אצל המזבח אכלוה אלא בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר אשכחן שירי מנחה ב) קדשי קדשים מנלן ו) ת"ל ו) קדש קדשים ג) קדשים קלים מנין אמר אביי אתיא מדרשא דר' יוסי דתניא ז) ר' יוסי אומר ג' דברים משום

עשרים אמה ובשמעתא קמייתא דעירובין (דף ב:) קשה טפי דפריך בין לרבנן בין לר' יהודה ליליה מפתח שער החלר ופי' שם בקונטרס שני לשונות ופי' בלשון שני דפריך יח) שיחשב פתח ברחב עשרים ומשני פתח שער החלר איקרי פתח סתמא לא איקרי ואיבעית אימא כי כתיב חמש עשרה (א) בגובהה כתיב והכתיב וקומה ה' אמות ההוא משפת מזבח ולמעלה ופי' שם בקונטרס דהיינו כר' יוסי דשמעתין וזו היא תימה דלא מצינן למימר חמש עשרה אמה בגובה כתיב אלא ברחבה כדפרישית ועוד קשה דאי מרחבה פריך התם הוה ליה למימר הכי אלא הא דתנן הרחב מעשר אמות ימעט ילף מפתח שער החלר כיון דעד השתא איירי בגובהה ועוד לר' יהודה אמאי הוצרך להקשות מפתח החלר פתח יט) אולם דקאי ביה הוה ליה לאקשויי ועוד מאי קושיא מפתח החלר התנן כ) יש לו צורת הפתח א"ל למעט וחלר צורת הפתח הוה ליה שהיו העמודים משני צדדים וכלונסות על גביהן שהקלעים תלויין בהן ומיהו כ) בסמוך (כא) (קשה) כי פריך ור' יהודה מפתחו של אולם גמר והתנן וכו' כא) לא משני שאני פתחו של אולם דתנא [ובע"כ ל"ל] דכיון דאליבא דרב קיימא הא דתני' ר' יוסי דאמר הכי דתנא דמתני' לא משני הכי דאמר כדאמרינן לעיל (ב: יא.) ומהאי טעמא